

Rättelse/komplettering

Dom, 2020-11-06

Rättelse, 2020-11-10

Beslut av: rådmannen Helene Bergström

I överklagandehänvisningen på sid 25 ska det rätteligen stå Arbetsdomstolen i stället för Svea hovrätt.

STOCKHOLMS TINGSRÄTT
Avdelning 3

DOM
2020-11-06
Meddelad i
Stockholm

Mål nr
T 17822-19

PARTER

Kärande

Martin Arnbom, 19850526-1415
Kungstensgatan 20 Lgh 1301
113 57 Stockholm

Ombud: Jurist Jimmy Persson
RiVe Juridiska Byrå AB
Box 338
781 24 Borlänge

Svarande

Hansa iServion ASP Aktiebolag, 556592-4825
Isafjordsgatan 30 C
164 40 Kista

Ombud: Advokat Fredrik Nordlöf
Advokatfirman Delphi KB
Box 1432
111 84 Stockholm

DOMSLUT

1. Hansa iServion ASP Aktiebolag ska till Martin Arnbom betala
  - i) ekonomiskt skadestånd om 191 520 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 24 januari 2020 till dess betalning sker,
  - ii) allmänt skadestånd om 100 000 kr för brott mot 18 § LAS jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 24 januari 2020 till dess betalning sker samt
  - iii) allmänt skadestånd om 15 000 kr för brott mot 30 § LAS.

2. Hansa iServion ASP Aktiebolag ska ersätta Martin Arnbom för hans rättegångskostnad med 275 468 kr, varav 186 314 kr avser arbete, 9 580 kr avser utlägg, 24 480 kr avser tidsspillan och 55 094 kr avser mervärdesskatt, jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen från dagen för dom till dess att betalning sker.

Dok.Id 2268075

Postadress
Box 8307
104 20 Stockholm

Besöksadress
Scheelegatan 7

Telefon
08-561 652 70

E-post:
stockholms.tingsratt.avdelning3@dom.se
www.stockholmstingsratt.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:00

BAKGRUND

Målet gäller Martin Arnboms krav på ekonomiskt och allmänt skadestånd med hänvisning till att det inte har förelegat grund för avskedande och inte heller grund för uppsägning enligt lagen (1982:80) om anställningsskydd (hädanefter LAS).

Hansa iServion ASP (hädanefter Hansa) har gjort gällande att det har förelegat laglig grund för avsked eller i vart fall saklig grund för uppsägning med anledning av att Martin Arnbom har vägrat att inställa sig vid en konferens som Hansa anordnade och att Martin Arnbom inte har gjort erforderliga ansträngningar för att boka kundmöten.

Av utredningen i målet har följande ostridiga bakgrund framkommit.

Karl Bohlin är sedan 1988 entreprenör i mjukvarubranschen. Han har sedan 30 år tillbaka bedrivit en verksamhet som säljer ekonomisystem till företag i stora delar av världen under varumärket Hansa.

Martin Arnbom har under ett antal år arbetat tillsammans med Karl Bohlin i olika bolag inom Hansakoncernen med vissa avbrott. Han anställdes av Hansa första gången den 27 januari 2014 och arbetade då i Sverige. Den anställningen varade fram till den 31 januari 2015. Under delar av den anställningen arbetade han i Australien. Martin Arnbom arbetade under år 2015–2016 för Hansas dotterbolag i Norge. Den 26 februari 2018 började Martin Arnbom återigen arbeta för Hansas svenska dotterbolag.

Martin Arnbom fick en ny tjänst inom Hansa i juni 2019 som *channel manager*. Den nya tjänsten innebar huvudsakligen att förvalta befintliga kundkontakter, ha kontakt med partners, det vill säga bolagets återförsäljare, samt att arbeta med försäljningsökning på andra vis. Han hade även andra arbetsuppgifter. Under sommaren hjälpte Martin Arnbom till på det norska kontoret eftersom det fattades personal där.

Enligt anställningsavtalet var tjänsten förenad med resor och kunde innebära arbete på helger och utanför kontorstid. Månadslönen uppgick till 53 000 kronor samt en månatlig bonus om 4 000 kronor, totalt 57 000 kronor.

En av Hansas högst uppsatta medarbetare är Jennifer O'Carroll. Hon arbetar mycket nära Karl Bohlin och beskrivs av honom som sin högra hand. Jennifer O'Carroll har haft en god relation till Martin Arnbom och har varit hans överordnade.

Eftersom Hansakoncernen har verksamhet på så många olika platser reser de anställda mycket. Det gällde även Martin Arnbom. Koncernen arrangerar internationella konferenser flera gånger per år. En del konferenser involverar bara koncernens anställda medan andra syftar till att marknadsföra produkterna, förstärka samarbetet med partners och kunder samt att utbilda partners i hur koncernens produkter bäst kan föras ut på marknaden.

Hansa hade planerat att arrangera en konferens för dess europeiska partners under hösten 2019, en s.k. International Partner Conference. Konferensen skulle hållas i Prag. Det har inte framkommit i målet vid vilken tidpunkt eller av vem det beslutades var och när Pragkonferensen skulle hållas.

Mellan den 10–14 juni 2019 höll Hansa en intern konferens utanför Como i Italien. Hansa hade utarbetat grunderna för ett nytt koncept kallat Digital Office. Syftet med konferensen var att konkretisera hur det nya konceptet närmare skulle utformas och marknadsföras, för att sedan genomföra utbildning i hur konceptet kunde förevisas för kunder och partners. Hansa ville att personalen skulle inrikta sina marknadsföringsansträngningar mot befintliga kunder.

Martin Arnbom var en av de anställda som fick lära sig hur Digital Office bäst skulle marknadsföras. Han och de andra fick vid Comokonferensen instruktioner om att under de kommande veckorna boka möten med bolagets kunder. Resultatet från

kundmötena skulle presenteras vid en konferens på Nya Zeeland som skulle hållas den 24–31 augusti 2019.

Martin Arnbom var i tjänst på kontoret i Stockholm under sommaren 2019 med undantag för semester den 22 juli 2019 till den 2 augusti 2019, en tjänsteresa till Irland den 6–9 augusti 2019 och konferensen på Nya Zeeland den 24–31 augusti 2019. Den 3–4 september 2019 genomförde han en tjänsteresa till Norge eftersom han behövde hjälpa kollegorna på det norska kontoret.

Vid konferensen på Nya Zeeland den 24–31 augusti 2019 utvärderades utfallet av Digital Office-marknadsföringen. Det konstaterades att marknadsföringen inte hade gått så bra som Hansa hade hoppats. Varken Martin Arnbom eller någon annan channel manager hade uppnått målsättningarna som Hansa hade ställt upp.

Hansa arrangerade i slutet på september 2019 en intern konferens på Gotland. När konferensen avslutades kring lunchtid på söndagen den 29 september 2019 flög stora delar av personalen till Arlanda, för att därifrån åka hem till Stockholm eller åka med anslutande flyg till andra destinationer. Martin Arnbom var på väg till sitt hem i Stockholm, medan Karl Bohlin och Jennifer O’Carroll var på väg till Tallinn för att slutföra en stor försäljning som avsåg en av Hansas verksamhetsgrenar.

När Martin Arnbom och Karl Bohlin skulle skiljas åt på Arlanda kom Pragkonferensen på tal. Parterna är oense om vad som sades vid det tillfället.

Under måndagen den 30 september 2020 hade varken Karl Bohlin eller Jennifer O’Carroll kontakt med Martin Arnbom. Karl Bohlin och Jennifer O’Carroll arbetade under dagen med försäljningen av verksamhetsgrenen i Tallinn.

Dagen efter, tisdagen den 1 oktober 2019, hade Karl Bohlin och Martin Arnbom kontakt via chatt och telefon. Karl Bohlin frågade strax före klockan åtta på tisdagsmorgonen om Martin Arnbom kunde följa med till Prag. Martin Arnbom

svarade att han helst inte följde med, att han skulle ha semester på fredagen samma vecka och att han hade lovat sin syster att vara barnvakt åt hennes barn på onsdagen. Martin Arnbom skrev vidare att det inte hade varit något problem för honom att åka om han hade fått veta att han skulle delta i Pragkonferensen under föregående vecka.

Karl Bohlin uppmanade Martin Arnbom att undersöka möjliga flygtider och sa att de skulle höras per telefon efter att Karl Bohlin hade genomfört en flygning. Strax före klockan 11 talade Karl Bohlin och Martin Arnbom i telefon. Karl Bohlin skrev direkt efter samtalet att han hade sagt vad som gällde och förklarade att Martin Arnbom antingen skulle infinna sig i Prag eller lämna in sin avskedsansökan. Martin Arnbom svarade att han inte tänkte säga upp sig och att Karl Bohlin fick sparka honom i så fall.

Onsdagen den 2 oktober 2019 varslades Martin Arnbom om förestående avsked genom en skriftlig handling benämnd ”warning”.

Pragkonferensen skulle hållas den 2–4 oktober 2019, det vill säga från onsdag till fredag. Eftersom konferensen började på morgonen behövde deltagarna emellertid åka till Prag redan på tisdagen den 1 oktober 2019. Martin Arnbom deltog inte vid konferensen.

Martin Arnbom arbetade under veckan istället på Hansas kontor i Stockholm. Han var beviljad semester den 4 oktober 2019, det vill säga på fredagen. Hansa återkallade inte semestern och Martin Arnbom hade också semester den fredagen.

Martin Arnbom avskedades den 10 oktober 2019.

Martin Arnboms ombud Oscar Karlsson begärde möte om överläggning samma dag som varslet om avskedandet, den 2 oktober 2019, men då parterna inte kom överens om tid och datum kom något möte inte till stånd.

Hansa har inte framför några anmärkningar mot Martin Arnboms sätt att sköta sitt arbete innan bolaget gav uttryck för dess missnöje med att han inte hade lyckats boka kundmöten angående Digital Office och med att han inte skulle medverka vid Pragkonferensen.

YRKANDEN OCH INSTÄLLNING

Martin Arnbom

Martin Arnbom yrkar *i första hand* att tingsrätten ska förplikta Hansa

- i) att till honom utge ett ekonomiskt skadestånd om 191 520 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 24 januari 2020 till dess betalning sker samt
- ii) att utge ett allmänt skadestånd om 140 000 kr för brott mot 18 § LAS jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 24 januari 2020 till dess betalning sker.

Martin Arnbom yrkar *i andra hand*, för det fall att tingsrätten skulle finna att en grund för avskedande inte förelegat men väl saklig grund för uppsägning, att tingsrätten ska förplikta Hansa

- i) att till honom betala ett ekonomiskt skadestånd om 127 680 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 24 januari 2020 till dess betalning sker samt
- ii) att till honom utge ett allmänt skadestånd om 60 000 kr för brott mot 18 § LAS jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 24 januari 2020 till dess betalning sker.

Det ekonomiska skadeståndet baseras, i enlighet med 38 § LAS, på arbetstagarens månadslön om 57 000 kr, med tillägg för semesterersättning om 12 % på månadslönen. Martin Arnbom avskedades den 10 oktober 2019. Han har erhållit ny anställning hos

annan arbetsgivare med motsvarande lön som den han uppbar hos Hansa från den 10 januari 2020. Skadestånd ska därför utgå för ekonomisk skada under perioden från den 10 oktober 2019 till den 10 januari 2020. Den ekonomiska skadan uppgår alltså till tre månadslöner inklusive semesterförmåner ($171\ 000 \times 1,12 = 191\ 520$ kr).

Andrahandsyrkandet motsvarar två månadslöner inklusive semesterförmåner ($114\ 000 \times 1,12 = 127\ 680$ kr).

Martin Arnbom yrkar också att tingsrätten ska förplikta Hansa att utge ett allmänt skadestånd om 15 000 kr för brott mot 30 § LAS.

Hansa

Käromålet bestrids.

Det vitsordas att tre gånger Martin Arnboms lön inklusive semesterförmåner uppgår till 191 520 kr. Sättet att beräkna skadan, räntan och semesterersättningen vitsordas. Bolaget vitsordar att Martin Arnbom har uppfyllt sin skyldighet att begränsa sin skada.

För det fall att bolaget befinns vara skadeståndsskyldigt för brott mot 7 eller 18 §§ LAS genom att det saknats sakligt skäl för uppsägning eller laga grund för avsked, ska det allmänna skadeståndet jämkas till noll kronor eller till det lägre belopp som tingsrätten finner skäligt.

För det fall att bolaget befinns vara skadeståndsskyldigt för brott mot 30 § LAS genom att inte ha uppfyllt sin skyldighet att medverka till överläggning vitsordas ett belopp om 5 000 kr som skäligt.

Parterna har yrkat ersättning för sina respektive rättegångskostnader.

GRUNDER

Martin Arnbom

Lagstridigt skiljande från tjänst

Hansa har varken haft laga grund för avskedande eller uppsägning av Martin Arnbom. Hansas beslut att skilja honom från anställningen strider därför mot 18 § LAS alternativt 7 § LAS. Ekonomiskt och allmänt skadestånd enligt 38 § LAS ska därför utgå.

Hansa har angett två grunder för att skilja Martin Arnbom från anställningen. Martin Arnboms inställning är att det Hansa anfört inte utgör laga grund för avsked eller saklig grund för uppsägning, varken separat eller kumulativt, av följande skäl.

Bolaget har för det första gjort gällande att Martin Arnbom inte har bokat in kundmöten angående Digital Office under sommaren. Martin Arnbom har emellertid bokat och genomfört kundmöten under den aktuella tiden. Det har varit svårt att boka kundmöten under semesterperioden i Sverige, men han har efter bästa förmåga försökt göra det.

Martin Arnbom gör gällande att det inte utgör något åsidosättande av hans skyldigheter som arbetstagarare att han i någon mån misslyckats med att boka kundmöten. Martin Arnbom hävdar vidare att Hansa inte har medvetandegjort Martin Arnbom om att Hansa har betraktat den enligt bolaget otillräckliga mängden kundmöten som ett åsidosättande av Martin Arnboms åligganden som anställd och att han därmed riskerade att skiljas från sin anställning.

Bolaget har för det andra gjort gällande att Martin Arnbom har vägrat att lyda order genom att han inte har medverkat vid Pragkonferensen den 2–4 oktober 2019. Martin Arnbom gör gällande att hans arbetsvägran varken utgör laga grund för avsked eller

saklig grund för uppsägning. Det är inte en arbetsvägran till sådan grad att det varit möjligt att skilja honom från tjänsten. Det har varit fråga om en tillfällig förlöpning och inte en arbetsvägran som gett uttryck för en allmän ovilja att följa Hansas instruktioner. Det föreligger därtill förmildrande omständigheter för den partiella arbetsvägran.

Eftersom han avskedats i strid med 18 § LAS har Martin Arnbom rätt till ekonomiskt och allmänt skadestånd i enlighet med förstahandsyrkandet. Om rätten skulle finna att laglig grund för avskedande inte förelegat men väl saklig grund för uppsägning, har han rätt till skadestånd enligt andrahandsyrkandet. Grunden för att Martin Arnbom i sådant fall har rätt till skadestånd motsvarande två månadslöner inklusive semesterförmåner är att han hade två månaders uppsägningstid enligt sitt anställningsavtal.

Brott mot skyldigheten att överlägga

Hansa har inte hållit överläggning med Martin Arnbom innan avskedandet verkställdes, trots att han genom sitt ombud Oscar Karlsson begärde det, varför Hansa ska utge ett allmänt skadestånd enligt 38 § LAS.

Hansa

Det har funnits grund för avskedande eller i vart fall för uppsägning

Det har funnits skäl att avskeda Martin Arnbom. Avskedandet grundar sig på arbetsvägran genom att Martin Arnbom vägrade delta i konferensen i Prag. Arbetsvägran har utgjort ett grovt åsidosättande av Martin Arnboms åligganden gentemot Hansa.

Att Martin Arnbom har underlåtit att följa Hansas instruktioner att boka kundmöten utgör inte i sig lagligen grund för avsked eller saklig grund för uppsägning. Underlåtenheten visar emellertid på ett mönster.

Om tingsrätten skulle finna att det inte funnits laglig grund för avskedandet har det i vart fall funnits saklig grund för uppsägning.

Om tingsrätten skulle finna att det varken funnits laglig grund för avsked eller saklig grund för uppsägning, ska det allmänna skadeståndet jämkas med anledning av att Martin Arnbom har provocerat fram Hansas beslut att skilja honom från sin tjänst.

Hansa har uppfyllt sin överläggningsskyldighet

Hansa har besvarat Martin Arnboms begäran om överläggning med erbjudande om att hålla överläggning på den efterföljande måndagen, vilket hans ombud avböjde utan giltigt skäl. Därför ska heller inte skadestånd för påstått brott mot 30 § LAS utgå eller i vart fall jämkas i till högst 5 000 kronor.

UTVECKLING AV TALAN

Martin Arnbom

Martin Arnbom kan inte lastas för att han inte uppfyllt Hansas mål om kundmöten

Martin Arnbom har gjort erforderliga försök att boka kundmöten. Det finns flera skäl till att det var svårt att göra det. Möjligheterna att boka kundmöten under industrisemestern var begränsade, både för att kunderna var lediga men också för att Martin Arnbom själv var ledig. Kunderna var antingen inte anträffbara eller inte intresserade av att diskutera Hansas produkter vid den tidpunkten. Enligt Hansas regler var det förbjudet att kontakta kunder via epost.

Martin Arnbom var dessutom tvungen att täcka upp för den personalbrist som rådde hos Hansa i Norge, vilket gjorde att han hade hög arbetsbelastning och svårt att hitta tid till kundmöten. Han genomförde därtill ett antal andra tjänsteresor under sommaren, vilket ytterligare försvårade för honom att boka och delta i kundmöten.

Han berättade för Jennifer O'Carroll att det var svårt att boka kundmöten på grund av semestertiderna, varpå Jennifer O'Carroll svarade att han i alla fall hade försökt. Martin Arnbom skickade också ett mail till Karl Bohlin där han skrev att det varit svårt att boka kundmöten på grund av semestertiderna men att det förhoppningsvis skulle bli lättare att boka kundmöten när semestern var slut.

Han har inte vägrat boka kundmöten utan gjorde sitt bästa. Även de två andra personerna som var channel managers hade svårt att boka kundmöten under den aktuella perioden. Han ansträngde sig och lyckades boka ett par kundmöten under sommaren. Han åkte bland annat till Göteborg och träffade en av Hansas partners där.

Arbetsvägran i samband med Pragkonferensen gav inte Hansa rätt att skilja honom från anställningen

Martin Arnbom reste i betydande omfattning inom ramen för sin anställning. Han tillbringade därför väldigt lite tid hemma i Stockholm och på kontoret. Han var på konferenserna i Como, på Nya Zeeland och på Gotland. Han åkte också på tjänsteresor till Irland och Norge. Han var beviljad semester den 4 oktober 2019, en av dagarna då Hansa ansåg att han skulle medverka på konferensen i Prag. Eftersom Martin Arnbom hade rest så mycket ville han gärna få arbeta från kontoret i Stockholm under en period.

Det stämmer att Karl Bohlin och Martin Arnbom pratade om Pragkonferensen på Arlanda den 29 september 2019. Karl Bohlin frågade om Martin Arnbom skulle delta i konferensen och Martin Arnbom svarade då att han inte skulle delta, att han inte hade fått någon order om att delta i konferensen och att han skulle arbeta på kontoret i Stockholm. Karl Bohlin godkände det utan invändning. Karl sa inte "då ses vi i Prag" eller att saken behövde diskuteras vidare. Hansa har inte på något sätt förmedlat att Martin Arnbom var tvungen att delta i konferensen.

Det var först på tisdagen den 1 oktober 2020 som Karl Bohlin och Martin Arnbom diskuterade om Martin Arnbom skulle åka till Pragkonferensen. Det skedde i en chatt och Martin Arnbom fick då ingen order om att åka. Karl Bohlin skrev att han inte kunde fatta hur de kunde ha missat att boka någon till Pragkonferensen. Det framgår av chatten att Karl Bohlin inte dessförinnan trodde att Martin Arnbom skulle delta i Pragkonferensen.

I telefonsamtalet samma förmiddag gav Karl Bohlin en utskällning till Martin Arnbom och gav honom ordern om att åka till Prag med bara några timmars framförhållning. Under samtalet sa Karl Bohlin ”you’re fired”. Martin Arnbom försökte förklara att det inte var möjligt för honom att åka, att han hade beviljats semester och att han inte kunde ändra sina privata planer.

Martin Arnbom uppfattade med anledning av samtalet och textmeddelandena att Karl Bohlin hade avskedat honom. Martin Arnbom gör inte gällande att det var ett avskedande i formell mening, men han hade anledning att tolka situationen på det sättet.

Det stämmer inte att Hansa har försökt föreslå att Martin Arnbom kunde åka till Prag över dagen, antingen på onsdagen eller torsdagen. Det stämmer inte heller att Martin Arnbom har vägrat ta emot information om flygtider. Martin Arnboms uppfattning var att det inte fanns något alternativ till att delta i konferensen från tisdag till fredag. Det var också Karl Bohlins uppfattning, att döma av chattkonversationen.

Det är inte heller passande att en anställd som varslats om avsked representerar arbetsgivaren i förhållande till kunder och partners vid en konferens.

På onsdagen den 2 oktober 2019 varslades Martin Arnbom formellt om avskedandet. Han arbetade på kontoret under veckan och hanterade sådant han hade ansvar för där.

Han har alltså inte vägrat arbeta utan bara vägrat åka på Pragkonferensen med så kort varsel.

Martin Arnbom har inte förstått att han kunde få behålla jobbet om han sa förlåt eller åkte på konferensen som Hansa påstår var fallet. Det bestrids att Martin Arnbom har ställt sig kallsinnig till Jennifer O'Carrolls försök att lösa konflikten.

Bolaget var medvetet om att Martin Arnbom inte skulle åka till Prag redan den 29 september 2019. Han fick ingen order om att åka dit förrän på tisdagsmorgonen den 1 oktober 2019. Hansa hade kunnat avhjälpa situationen på måndagen den 30 september 2019 eller tidigare. Anledningen till att han blev tvungen att åka till Prag var en betydande planeringsmiss från bolagets sida som Martin Arnbom inte kan lastas för. Martin Arnboms planerade semester krockade med Pragkonferensen. Ordern lämnades på ett mycket bryskt sätt tillsammans med besked om avsked både skriftligen och per telefon.

Hansa har gjort gällande att det är Martin Arnboms eget fel att behovet av hans närvaro på konferensen uppdagades i ett så sent skede. Hansa har påstått att det var Martin Arnbom och hans två kollegor som också arbetade som channel managers som hade ansvar för att se till att partnerkonferenserna genomfördes och att de bemannades på rätt sätt. Martin Arnbom borde enligt Hansa ha säkerställt att han eller någon av kollegorna skulle åka på konferensen. Martin Arnbom har förnekat att han haft den typen av ansvar och har sagt att han inte vet vem som hade ansvar för konferenserna.

Martin Arnbom har gjort betydande ansträngningar för att få en ny anställning efter avskedandet. Han har haft kontakt med ett rekryteringsföretag. Han fick ett nytt jobb redan efter tre månader och han har således gjort vad som kan krävas för att begränsa sin skada.

Utebliven överläggning

Samma dag som Martin Arnbom varslades om avsked, på onsdagen den 2 oktober 2019, begärde hans ombud Oscar Karlsson att parterna skulle hålla överläggning. Den tid som föreslogs, måndagen den 7 oktober 2019 från kl. 18 och framåt, var ensidigt utsatt av Hansa utan föregående avstämning med Martin Arnbom och hans ombud. Oscar Karlsson hade inte möjlighet att delta vid den tidpunkten, vilket Martin Arnbom informerade Hansa om. Oscar Karlsson föreslog att de skulle sätta ut en tid som passade för bägge parterna. Hansa vägrade att planera in något annat tillfälle. Hansa har påstått att Oscar Karlsson inte hade någon godtagbar anledning att tacka nej. Martin Arnbom gör gällande att Hansa inte hade någon godtagbar anledning att inte föreslå ett annat tillfälle för överläggning. Det ska noteras att tiden är utsatt efter sedvanlig kontorstid.

Hansa har använt varslet som ett hot mot Martin Arnbom för att få honom att förstå att han måste åka till konferensen i Prag. Det strider mot god sed på arbetsmarknaden att använda det rättsliga institutet varsel som påtryckningsmedel. Att Hansa använde varslet som ett hot tyder också på att bolaget inte själva ansåg att laga grund för avsked förelåg med anledning av Martin Arnboms partiella arbetsvägran.

Hansa

Martin Arnboms underlåtenhet att boka kundmöten

När Martin Arnbom befordrades till channel manager fick han veta att den nya tjänsten medförde ett betydligt större ansvar än hans tidigare tjänster. Han skulle rapportera direkt till Karl Bohlin om hur det gick med försäljningen. Det var en högt uppsatt tjänst inom Hansa.

Martin Arnbom fick tjänsten som channel manager strax efter Comokonferensen i juni 2019. Försäljning av Digital Office var ett mycket högt prioriterat verksamhetsområde

för Hansa vid den tidpunkten. Marknadsföringen skulle inledningsvis endast riktas mot Hansas befintliga kunder. Att marknadsföra Digital Office var en viktig arbetsuppgift för Martin Arnbom. Det var dock inte hans enda arbetsuppgift.

Det är riktigt att Hansas anställda i första hand skulle kontakta de befintliga kunderna via telefon. Det var emellertid också tillåtet att skicka epost till kunderna. Det Hansa ville undvika var att de anställda använde sig av massutskick, eftersom sådana ignoreras av mottagarna. Däremot var det fullt tillåtet och påbjudet att skicka personliga epostmeddelanden med förslag om möten.

Under sommaren blev det tydligt för Jennifer O'Carroll och andra anställda på Hansa att Martin Arnbom inte hade bokat in några kundmöten. Martin Arnbom skyllde på att det var svårt att boka möten på grund av semestertiderna. Han fick då svaret att man alltid kan skicka epost för att åtminstone göra sig påmind, man kan ringa, man kan redan då boka möten som ska hållas efter semestern.

Hansa kunde konstatera att Martin Arnboms aktivitet under sommaren varit mycket låg. Martin Arnbom hade gjort oerhört begränsade ansträngningar för att boka kundmöten. Såvitt Hansa kände till hade några kundmöten inte heller genomförts. Karl Bohlin fick detta klart för sig i samband med eller precis innan konferensen på Nya Zeeland.

Arbetsvägran i samband med Pragkonferensen

När Martin Arnbom skildes från Karl Bohlin och Jennifer O'Carroll på Arlanda sa Karl Bohlin "vi ses i Prag" till Martin Arnbom. Martin Arnbom svarade då att han inte skulle medverka vid konferensen, varpå Karl Bohlin svarade "jag ringer dig" och att de behövde prata närmare om Pragkonferensen.

Martin Arnbom var en av tre anställda som besatt tillräcklig detaljkunskap för att kunna genomföra presentationen. En av de andra personerna var sjukskriven i USA

och den andra befann sig på ett flyg till Singapore. Martin Arnbom var alltså den enda som kunde genomföra presentationen.

Under måndagen den 30 september 2020 befann sig Karl Bohlin och Jennifer O'Carroll på ett flygplan. De talade om att de hade missat att boka någon till Pragkonferensen. Det var då Karl Bohlin började skicka signaler till Martin Arnbom om att han måste åka. Vid det laget var Karl Bohlin upprörd. På tisdag morgon, den 1 oktober, fick Martin Arnbom en formell order att åka.

Efter ordern försökte Jennifer O'Carroll gjuta olja på vågorna i en chatt på Skype. Martin Arnbom uppgav att han inte kunde åka på konferensen. Sedan bröts chatten för att någon av dem skulle resa med flyg. Chatten följdes av ett telefonsamtal dem emellan. I mellantiden lät Jennifer O'Carroll ta fram flygtider som gjorde det möjligt för Martin Arnbom att åka till Pragkonferensen endast över dagen. Jennifer O'Carroll föreslog den lösningen för Karl Bohlin. Eftersom presentationen var oerhört viktig för Hansa ansåg Karl Bohlin att det var ett bra sätt att hantera den uppkomna situationen.

Jennifer O'Carroll skrev till Martin Arnbom att det Martin Arnbom hade anfört som skäl för att inte åka inte utgjorde laga förfall, att Martin Arnbom hade det ansvaret enligt sitt anställningsavtal och att han fick räkna med att åka på resor med kort varsel. Hon uppgav att det fanns flygtider som möjliggjorde att han kunde åka över dagen. Martin Arnbom ville emellertid inte höra några alternativa flygtider. Martin Arnbom uppgav att det var kört och att Hansa kunde skicka dokumentationen för att avsluta hans anställning. Jennifer O'Carroll gjorde ytterligare försök att övertala Martin Arnbom, men han vidhöll att han inte ville diskutera saken.

Morgonen efter, på onsdagen den 1 oktober 2019, underrättades Martin Arnbom om förestående avsked.

Jennifer O'Carroll är Karl Bohlins högra hand. Hon försökte efter Pragkonferensen ”mend the fences”, reparera relationen, och få Martin Arnbom att förstå att hans

deltagande i konferensen låg inom ramen för arbetskyldigheten. Hansa hade, om Martin Arnbom hade gett uttryck för att han förstod, kunnat låta udda vara jämnt. Men Martin Arnbom var inte heller i det läget intresserad av att uttrycka något sådant eller förstå att det fanns möjlighet att undvika ett avsked. Därför skedde avskedandet den 10 oktober 2020.

Utebliven överläggning

Två timmar efter varslet om avsked begärde Martin Arnboms ombud att överläggning skulle hållas. Sådan överläggning erbjuds den 7 oktober 2019 kl. 18 och framåt. Hansas HR-chef är stationerad i Milano och hade inte möjlighet att medverka vid överläggning på annan tidpunkt. Martin Arnbom har inte angett något giltigt skäl att avböja den föreslagna tiden. Hans ombud har ett antal kollegor som kunde ha deltagit i överläggningen i ombudets ställe. Hansa har alltså inte brutit mot överläggningsskyldigheten.

UTREDNINGEN

På Martin Arnboms begäran har han själv hörts under sanningsförsäkran. På Martin Arnboms begäran har även vittnesförhör med Fredrik Löfvendahl hållits. På Hansas begäran har partsförhör under sanningsförsäkran hållits med ställföreträdaren Karl Bohlin. På Hansas begäran har även vittnesförhör med Jennifer O'Carroll hållits. Parterna har därtill åberopat skriftlig bevisning.

DOMSKÄL

Vad tingsrätten har att pröva i målet

Huvudfrågan i målet är om Hansa hade laglig grund för att avskeda Martin Arnbom. Om tingsrätten finner att det inte förelegat laglig grund för avsked ska tingsrätten pröva om det funnits saklig grund för uppsägning.

Hansa har anfört att det huvudsakliga skälet för avskedandet var att Martin Arnbom inte lydde Karl Bohllins order att inställa sig vid den internationella partnerkonferensen i Prag. Hansa har vidare anfört att Martin Arnboms underlåtenhet att boka kundmöten för att marknadsföra Digital Office visar på ett mönster i hans beteende som anställd som motiverar att han skiljdes från sin tjänst efter arbetsvägran.

Tingsrätten ska också pröva om Hansa har brutit mot dess skyldighet att på Martin Arnboms begäran hålla överläggning med honom innan åtgärden att skilja honom från tjänsten verkställdes.

Gällande rätt

Enligt 7 § LAS ska en uppsägning från arbetsgivarens sida vara sakligt grundad. Uppsägning kan ske på grund av arbetsbrist eller personliga skäl. De personliga skälen som åberopas som saklig grund för uppsägning kan utgöras av misskötsamhet. Arbetsvägran genom olovlig utevaro eller ordervägran (partiell arbetsvägran) kan vara exempel på sådan misskötsamhet.

Enligt 18 § LAS får en arbetstagare avskedas om han grovt har åsidosatt sina åligganden gentemot arbetsgivaren. Därmed avses sådant avsiktligt eller grovt vårdslöst förfarande som inte rimligen bör tålas i ett rättsförhållande. Olovlig frånvaro kan, om arbetstagaren uteblir från arbetsplatsen och utan godtagbar anledning avhåller sig från arbete under en inte obetydlig tid, utgöra grund för avskedande.

En arbetstagares vägran att utföra arbetsgivarens order måste, för att utgöra saklig grund för uppsägning, leda till att arbetstagaren framstår som olämplig för sin tjänst. Typiskt sett krävs det upprepade fall av ordervägran för att misskötseln ska anses så kvalificerad att den utgör saklig grund för uppsägning. En enstaka ordervägran kan dock vara så allvarlig att den ensamt utgör saklig grund för uppsägning. Bedömningen av misskötselns betydelse är framåtblickande; det som ska bedömas är om ordervägran

ger arbetsgivaren objektiva skäl att anse arbetstagaren olämplig för fortsatt anställning. En arbetstagare kan ha godtagbara skäl till att vägra lyda en enskild order från arbetsgivaren. Ordervägran konstituerar då inte saklig grund för uppsägning. För att ett eller flera fall av ordervägran ska skapa saklig grund för uppsägning krävs att ordervägran får anses ge uttryck för en allmän ovilja att följa arbetsgivarens order. (se prop. 1973:129 s. 124.)

Det ska alltså vara fråga om flagranta fall av ordervägran som är ägnade att skada arbetsgivarens förtroende för arbetstagaren. Enligt praxis kan en ordervägran som sker vid ett enstaka tillfälle betraktas som en tillfällig förlöpning som inte utgör saklig grund för uppsägning, särskilt om ordern är oväntad och brysk eller avser tungt och besvärligt arbete. Om en arbetstagare efter att ha arbetsvägrat fortsätter sitt arbete utan att det finns skäl för anmärkningar, tyder det på att arbetstagaren inte hyser en allmän ovilja inför att följa arbetsgivarens instruktioner. (se AD 1978 nr. 117, AD 1982 nr. 81 och AD 1999 nr. 102.)

För att ett formlöst, muntligt eller skriftligt, meddelande om avskedande eller uppsägning ska vara en giltig rättshandling krävs enligt praxis att meddelandet är otvetydigt. När parterna, som i det aktuella fallet, har haft en konflikt med varandra leder ett besked från en arbetsgivare om att en ska anställning upphöra typiskt sett inte till att arbetstagaren i rättslig mening skiljs från sin tjänst.. Arbetstagaren kan emellertid ofta på goda grunder uppfatta saken på det sättet. I en sådan situation åligger det arbetsgivaren att undanröja den oklarhet som uppstått. (se AD 1999 nr. 9)

Vid avsked eller uppsägning av personliga skäl ska arbetstagaren underrättas på förhand. Arbetstagaren har rätt till överläggning med arbetsgivaren om den åtgärd som underrättelsen och varslet avser. En förutsättning är dock att överläggning begärs senast en vecka efter det att underrättelsen eller varslet lämnades. (se 30 § LAS).

Tingsrättens bedömning

Har Hansa haft laglig grund för avsked eller sakligt skäl för uppsägning?

Hansa har gjort gällande att laglig grund för avskedande har förelegat eftersom Martin Arnboms vägran att medverka vid Pragkonferensen utgör ett grovt åsidosättande av hans åligganden mot Hansa. Hansa har vidare gjort gällande att Martin Arnboms underlåtenhet att boka kundmöten visade på ett mönster i Martin Arnboms agerande som innebär att han inte följde Hansas instruktioner.

Parterna i målet har haft olika uppfattningar om karaktären av Martin Arnboms tjänst. Hansa har framställt det som att Martin Arnbom hade stort eget ansvar och att han rapporterade direkt till Karl Bohlin. Hansa har, som tingsrätten uppfattat det, ansett att Martin Arnbom tillsammans med övriga två channel managers hade ett övergripande ansvar för Hansas kund- och partnerrelationer. Bedömningen av om Martin Arnbom hade ett långtgående ansvar för försäljningen av Digital Office och för partnerkonferenser eller om han hade en mera underordnad ställning är av betydelse för bedömningen av det som Hansa lagt honom till last.

Parterna är överens om att Martin Arnbom inte levde upp till Hansas förväntningar om kundmöten angående Digital Office. Det har framkommit i målet att kundmöten var en av Martin Arnboms viktigaste arbetsuppgifter. Det har också framkommit att Martin Arnbom hade ett stort eget ansvar för att självständigt boka kundmöten. Tingsrätten bedömer emellertid att Martin Arnbom visat att han ansträngt sig för att boka kundmöten och att han i någon mån lyckats med det. Tingsrätten bedömer vidare att Martin Arnbom visat att det var förenat med stora svårigheter att få till stånd kundmöten under sommarmånaderna. Det framgår inte minst av den i målet ostridiga uppgiften att även övriga channel managers misslyckades med att boka så många kundmöten som Hansa hade önskat. Eftersom Martin Arnbom har försökt boka möten

och eftersom det finns rimliga förklaringar till att han inte fullt ut lyckades med det kan bristen på kundmöten inte överhuvudtaget läggas till grund för slutsatsen att Hansa hade rätt att skilja honom från sin tjänst.

När det gäller arbetsvägran visar utredningen i målet inte att det var Martin Arnbom som hade ansvar för att tillse att någon channel manager medverkade på konferensen. Det har inte heller framkommit att det ansvaret uttryckligen ålåg någon annan utpekad person inom bolaget. Slutsatsen blir därmed att det var Hansa som i egenskap av arbetsgivare hade ansvar för att se till att rätt personal fanns på plats vid konferensen. Martin Arnbom får anses ha haft en underordnad ställning när det gällde partnerkonferenser, det framstår istället som att det var arbetsgivaren som avgjorde när en konferens skulle genomföras och vem som skulle delta i konferensen.

Martin Arnboms anställningsavtal föreskrev att han skulle företa resor i tjänsten. Det låg i tjänstens natur att Martin Arnbom skulle representera Hansa och marknadsföra bolagets produkter.

Ordern avsåg en för arbetsgivaren mycket viktig konferens, där bolaget skulle få möjlighet att förevisa sina partners den produkt som bolaget för tillfället ville marknadsföra särskilt. Konferensen syftade särskilt till att visa hur produkten ifråga kunde användas och hur partners kunde demonstrera produktens kvaliteter för kunder. Det är ostridigt i målet att Martin Arnboms tjänst gick ut på just dessa saker. Det talar för att arbetsvägran ska betraktas som relativt allvarlig.

Martin Arnbom hade beviljats semester på fredagen samma vecka som Pragkonferensen skulle äga rum och han hade inte fått några uttryckliga indikationer om att han förväntades medverka vid Pragkonferensen förrän vid den föregående Gotlandskonferensens slut.

Den uttryckliga ordern om att resa till konferensen i Prag lämnades samma dag som den skulle verkställas, nämligen på tisdagen den 1 oktober 2019. Martin Arnbom har

inte haft någon anledning att tro att han skulle åka till Prag dessförinnan och det är inte visat att Martin Arnbom hade ansvar att tillse att konferensen var erforderligt bemannad. Ordern har därmed lämnats med mycket kort varsel sett till dess karaktär. Det är arbetsgivaren Hansa som bär ansvaret för att ordern behövde lämnas i ett så sent skede. Det talar för att arbetsvägran ska betraktas som mindre allvarlig.

En utlandsresa som pågår under flera dagar för arbetsgivarens räkning får anses vara en förhållandevis ingripande order. Även om resor ingår som ett naturligt inslag i arbetstagarens uppgifter kan en arbetstagare inte förväntas vara beredd att genomföra en resa utan att få skäligt rådrum för att planera sin tillvaro i övrigt.

I det aktuella fallet hade Martin Arnbom gjort upp andra planer för sin vecka. Han skulle vara barnvakt under onsdagskvällen och ta emot besök från Norge på fredagen. Martin Arnbom hade planerat sin vecka på detta sätt baserat på vid tidpunkten för planerandet rimliga utgångspunkter. Han hade ansökt om och beviljats semester. Enligt förhöret med Martin Arnbom och med Jennifer O'Carroll hade han fått besked om att han inte behövde delta i konferensen i Prag under bl.a. Gotlandskonferensen. Alla dessa skäl får anses vara rimliga invändningar mot den plötsliga ordern.

Hansa har inte lyckats visa att Martin Arnbom erbjöds möjligheten att åka till Pragkonferensen över dagen och inte heller att han inte var intresserad av att höra om det alternativet.

Det som läggs Martin Arnbom till last är ett enskilt fall av ordervägran, en partiell arbetsvägran. Det är inte visat i målet att Martin Arnboms ordervägran skulle vara ett uttryck för en allmän ovilja att efterkomma Hansas instruktioner. Tvärtom har det av vittnesmålen framkommit att Martin Arnbom varit en lojal och uppskattad arbetstagare. Martin Arnbom fortsatte dessutom att arbeta på kontoret efter att ordern om att flyga till Prag och beskedet om förestående uppsägning hade lämnats.

Trots att ordern att åka till konferensen var av stor betydelse för Hansa och att den avsåg just den typ av arbete som Martin Arnbom var anställd för att utföra, kan ordervägran inte anses vara ett sådant grovt åsidosättande av hans åligganden gentemot Hansa som förutsätts för att ett avsked ska vara lagligen grundat. Det beror bland annat på att ordern kom med så kort varsel, att den hade ingripande konsekvenser för Martin Arnbom, att han hade godtagbara skäl bestående i privata åtaganden under veckan och att han hade beviljats semester på fredagen. Det har inte heller varit frågan om en sådan enskild arbetsvägran som kan utgör saklig grund för uppsägning.

Det Hansa anfört om att Martin Arnbom hade haft möjlighet att ge uttryck för att han förstod vikten av bolagets konferenser och därigenom undgå avsked förändrar inte den bedömningen. Genom Karl Bohlins formlösa avskedande bibringades Martin Arnbom rimligen uppfattningen att han var just avskedad. Det har då varit Hansas ansvar att undanröja Martin Arnboms felaktiga uppfattning för det fall bolaget ville ta tillbaka avskedandet. Det har Hansa inte gjort. Hansa har istället gått vidare och formaliserat avskedandet.

Hansa har alltså inte haft laglig grund för att avskeda Martin Arnbom. Det har inte heller förelegat saklig grund för uppsägning. Hansa har därmed ådragit sig skadeståndsskyldighet gentemot Martin Arnbom.

Skadeståndens storlek

Martin Arnbom har yrkat ekonomiskt skadestånd med 191 520 kr jämte ränta avseende tre månadslöner inklusive semesterförmåner. Hansa har vitsordat beloppet och sättet att beräkna ränta. Hansa har medgett att Martin Arnbom har gjort vad som kan förväntas för att begränsa sin skada. Eftersom avskedandet av Martin Arnbom saknade laglig grund är Hansa skyldigt att ersätta honom för den uppkomna ekonomiska skadan. Yrkandet ska därför bifallas.

Martin Arnbom har yrkat allmänt skadestånd för kränkning med 140 000 kr jämte ränta med anledning av avskedandet. Hansa har begärt att skadeståndet ska jämkas till noll kr med anledning av att Martin Arnbom varit medvållande till avskedandet.

Hansa har inte närmare utvecklat varför bolaget menar att Martin Arnbom inte skulle ha rätt till allmänt skadestånd för det fall att tingsrätten, som nu skett, finner att varken laglig grund för avsked eller saklig grund för uppsägning förelegat. Det lagstridiga avskedandet har inneburit en kränkning av Martin Arnbom. Kränkningen är emellertid inte så allvarlig att den motiverar en ersättning om 140 000 kr. De skäl som Martin Arnbom anfört till stöd för sitt yrkande, bl.a. att det var en brysk order, att Hansa försökte provocera fram en uppsägning på egen begäran och att han hade semester, gör inte avskedandet så mycket allvarligare än andra felaktiga avskedanden att det finns anledning att höja ersättningen utöver vad som normalt utgår. Tvärtom framstår omständigheterna i målet som ganska typiska för ett fall där en arbetstagare blir avskedad utan laga grund. Det allmänna skadeståndet ska därför bestämmas till 100 000 kr.

Martin Arnbom har slutligen yrkat skadestånd med 15 000 kr med anledning av att Hansa inte medverkat till överläggning efter att han varslades om uppsägning. I detta avseende har framkommit att Hansa föreslog att överläggning skulle hållas den 7 oktober 2019 från kl. 18 och framåt. Martin Arnbom avböjde att hålla överläggning vid den tidpunkten. Med anledning av att den föreslagna tidpunkten var ensidigt utsatt av Hansa, att den inföll efter kontorstid och att hans ombud hade förhinder, bedömer tingsrätten att Martin Arnbom hade godtagbara skäl till att avböja den föreslagna tiden för överläggning. Det har då ålegat Hansa att föreslå en alternativ tid. Det har bolaget inte gjort.

Hansa är därför skadeståndsskyldigt gentemot Martin Arnbom. Det allmänna skadeståndet för brott mot 30 § LAS bör bestämmas till yrkade 15 000 kr.

Rättegångskostnader

Martin Arnboms talan har bifallits. Hansa är därför skyldigt att ersätta hans rättegångskostnad. Hansa har vitsordat att det begärda beloppet är skäligt och det ska därför utgå.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (TR-02)

Ett skriftligt överklagande, ställt till Svea hovrätt, ska ges in till tingsrätten senast den 27 november 2020. Prövningstillstånd krävs.

Helene Bergström

Hur man överklagar

Dom i tvistemål, tingsrätt

TR-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandet har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv tingsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

Det är inte säkert att du kan lägga fram nya bevis. Vill du göra det ska du förklara varför du inte lagt fram bevisen tidigare.

Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller en ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför.

Tala också om ifall du vill att motparten ska komma personligen vid en huvudförhandling.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till tingsrätten. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Tingsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar tingsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till hovrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även hovrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till hovrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med tingsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.